

FJERNVARME

Nåsituasjon

Norske, kommunalt eide fjernvarmebedrifter har tapt milliarder av kroner de siste årene, hovedsakelig etter statlige endrede rammevilkår. De viktigste endringene som har påvirket fjernvarme negativt er strømstøtteordningen og endringer i elavgiften, i tillegg til at Norge de siste årene har hatt en mye høyere CO₂-avgift på forbrenning av avfall enn for eksempel Sverige. En reduksjon av elavgiften fra nyttår 2026 gir alene flere hundre millioner i tap for fjernvarmeselskapene, siden prisen man kan ta for fjernvarme ikke kan overstige det en forbruker ville betalt for å varme opp med strøm inkludert avgifter. Det er kommunene som eier fjernvarmeanlegg som må regne med å ta denne regninga, enten i form av kapitaltilførsel eller tapte inntekter. Flere kommuner stopper nå investeringer i utvidelser og/eller oppgraderinger av fjernvarmeanlegg. Det er potensiale for dobling av fjernvarmeutnyttelsen i Norge, men for å utløse potensialet må politikerne gi fjernvarmen lønnsomheten tilbake.

Fornybar Norge mener:

- Det må komme på plass en kompensasjon for fjernvarmeselskapenes statlig påførte inntektsbortfall som følge av redusert elavgift.
- Politiske endringer til gunst for strømkunder må utformes slik at de ikke rammer fjernvarmeselskapene og deres kunder, eller gir uforutsigbarhet for investeringer i fjernvarme.

Bakgrunn

Det er flere fordeler med fjernvarme:

- Avlaster elektrisitetsnettet, spesielt om vinteren når belastningen på kraftnettet er størst. Fjernvarmen i Oslo [reduserte strømprisen med opptil 60 øre/kWh i 2025](#). Thema Consulting har beregnet at fjernvarme reduserer behovet for investeringer på opp mot 12 millioner kroner pr. MW fjernvarmekapasitet. Det tilsvarer om lag 890 kroner i årlige kapitalkostnader og driftskostnader per kW fjernvarmekapasitet i topplast, eller mellom 25 og 35 øre/kWh levert fjernvarme avhengig av forbruksprofilen. [Oslo Economics \(2026\)](#) har beregnet at fjernvarmen avlaster kraftnettet med 5,7 mrd. kr.
- Senker nettleia til husholdninger og bedrifter, fordi belastningen på strømnettet reduseres.
- Demper det nasjonale strømforbruket til oppvarming og frigir strøm til annen elektrifisering (for eksempel transport), og bidrar dermed [dempende på både strømpris](#) og behovet for utbygging av ny energi.
- Det leveres 7,5 TWh fjernvarme pr år, men det er potensiale for opp mot en dobling dersom rammevilkårene er på plass. Industrien alene kaster bort 20 TWh spillvarme hvert år, mye av dette kan utnyttes ([Sintef 2023](#)). I flere byer leveres også fjernkjøling.
- Fjernvarmen muliggjør effektiv utnyttelse av ressurser som ofte ellers ville gått til spille, som overskuddsvarme fra industri, datasenter, avfallsforbrenning, fra kloakk og sjøvann via store varmepumper eller bioenergi ved rester etter skogbruk eller rivingstrevirke.
- Fjernvarme er desentralisert og diversifisert og bedrer derfor energiberedskapen.

Fjernvarme var tidligere en stabilt lønnsom næring. Endringer i rammevilkår har gitt store tap:

- Reduksjon av elavgiften på til sammen ni øre per kWh fra 2026 betyr 650 millioner kroner pr år i tapte inntekter for fjernvarmeselskapene (fordi energiloven slår fast at prisen på fjernvarme ikke skal overstige prisen på elektrisk oppvarming). Medberegnet reduksjonen i elavgift fra 2022 er det samlede tapet 978 mill kr/år.
- Dyrere biobrensel: Pellets og annet biobrensel har blitt betydelig dyrere etter at [importen av trevirke og pellets fra Russland til Europa er stoppet](#). Selv om mange anlegg brenner lokalt biobrensel, stiger også disse prisene i pga et internasjonalt marked.
- Strømsøtteordningen: Selskapene bærer med seg en regning på om lag 3 mrd. kroner fra perioden 2021-2025 på grunn av strømsøtteordningen. Under strømsøtten fikk strømselskapene dekket mellomlegget mellom markedspris og strømsøttepris fra staten, mens fjernvarmeselskapene selv måtte dekke det samme mellomlegget. Fra 1. oktober 2025 er ordningen endret så fjernvarmeselskapene også får dekket kostnadene på linje med strømselskapene.
- Norge har de siste årene hatt en mye høyere CO₂-avgift på forbrenning av avfall enn for eksempel Sverige¹. Siden 2023 har derfor nesten alle norske forbrenningsanlegg gått i minus. Resultatmarginene for selskap med forbrenningsanlegg har gått [fra pluss 14 prosent til minus 12 prosent](#). Den lavere avgiften i Sverige har gjort at svenske anlegg kunne lokke med lavere priser for levering av avfall. I 2024 ble det eksportert over 500.000 tonn avfall til Sverige. Det tilsvarer over 50 lastebiler med avfall hver dag. For 2026 nærmer avgiften i Sverige seg nivået i Norge, men forskjellen har gitt store tap i norske anlegg de siste årene.

De dårlige rammevilkårene gir seg utslag både i underskudd og manglende reinvesteringer. I februar 2025 skrev EnergiWatch om [konkursfrykt og kapitalflukt](#) i fjernvarmebransjen. Etter at Alta Fjernvarme [gikk konkurs](#), fortalte daglig leder i Ren Røros Strøm, Olav Vehusheia, at de i praksis driver for kommunens regning, og at de skulle [vurdere videre fremtid](#) for fjernvarmen på Røros i løpet av 2025. - [Hadde det vært en ordinær vare eller tjeneste vi tilbød, kunne man sagt at vi måtte legge ned](#). Celsio, som det klart største selskapet i bransjen og som leverer energi til hovedstaden Oslo, har gått med underskudd de tre siste årene (2023-2025), noe som kan føre til at en gradvis avvikling av den energiformen som holder hovedstaden varm om vinteren, noe som igjen vil utfordre energisikkerheten til byen.

Det er også tegn på at investeringer stopper opp. - Den eldste forbrenningslinjen vil, med dagens rammebetingelser og avgiftsnivå, ikke bli erstattet når den legges ned i 2030, forteller daglig leder [Olav Helge Hogstad i Forus Energigjenvinning i Stavanger](#). Det samme sier Lyse Neo: Stavanger kaster bort 70 GWh overskuddsenergi årlig. Fjernvarmen som produseres fra forbrenningsanlegget på Forus utenfor Stavanger tilsvarer like mye energi som om alle byens hustak hadde solceller. [Nå kan denne fjernvarmetraseen bli den siste de bygger ut](#). Tafjord Kraftvarme i Ålesund har [besluttet å stenge ned en forbrenningsovn](#) for avfall og erstatte den med industrivarmepumpe [på grunn av rammevilkårene](#). Dermed reduseres avfallsbehandlings-kapasiteten i området, og belastningen på kraftnettet øker.

¹ I Sverige betaler avfallsforbrenningsanlegg i dag for utslipp gjennom EUs kvotesystem (EU ETS). Kvotepreisen er per desember 2025 på 81 euro, som tilsvarer 956 kroner per tonn CO₂. Dette er det Finansdepartementet kaller den marginale utslippskostnaden, altså hva det koster for anleggene å slippe ut mer enn de har gratis kvoter til. Svenske anlegg får imidlertid fortsatt en del gratis kvoter (frikvoter), rundt 25 prosent i 2025. Dette vil gå noe ned, anslagsvis til 15 prosent i 2026. Dette betyr at den faktiske kostnaden per tonn utslipp i Sverige er lavere enn kvotepreisen. Når frikvotene trekkes fra, er kostnaden rundt 812 kroner per tonn i 2026.